

en 1 Bijbelvrouw; eigenaardige titel! Bijna 60.000 Javaansche, Chineesche en Maleische Bijbels en Bijbelgedeelten werden in het vorige jaar verspreid; bijna 45000 Hollandsche Bijbels en boeken enz. En Gods Woord keert niet ledig weder!

Daar wij na het verschijnen van de Acta der Synode van Groningen nog wel gelegenheid hopen te hebben om onze zending terug te komen, keeren wij ons nu tot hetgeen Ds Rauws van de genootschapszending zegt.

Eenige mededeelingen over het Ned. Bijbelgenootschap gaan voorop.

„Een uitgaaf van de Bijbelsche Geschiedenissen in tembang (Javaansche dichtmaat) is in voorbereiding. Wij zouden gaarne het oordeel van onze miss. pred. hierover hooren. Wij meenen toch dat met name Ds Bakker indertijd in de „Macedonier“ bezwaar gemaakt heeft tegen het gebruik van tembang.

Herzieningen van het N.T. zijn in bewerking; van het O.T. vonden wij geen sprake. Wel werd bij het overzicht van de Doopsgezinde Zend. Ver. herinnerd aan het verblijf van br. P. A. Janz, „den nestor der zendelingen“, gedurende geruimen tijd te Djocja, „in verband met de revisie der Javaansche bijbelvertaling“; dit geldt dus den geheelen Bijbel, aan welke revisie ook Ds Bakker meewerkt.

Voortvarend als het Ned. Bijbel Gen. is, is het met den Zendingstudieraad en de samenwerkende corporaties te Oegstgeest, in overleg getreden over de mogelijkheid, om eenheid te brengen in de catalogi der verschillende zendingsbibliotheken. Waarom dit overleg niet geschiedt met de Ger. Kerken, weten wij niet. Het zou toch goed zijn, dat met name de Zendingbibliotheek aan de Theol. School te Kampen niet werd overgeslagen; wel moet deze bibliotheek niet bijgehouden zijn, en dus voor de zendinglectuur der laatste 20 jaren heel weinig geven, doch naar wij vernamen wordt hierin verandering gebracht. En zou ook de bibliotheek, welke onder bernsting van Ds Pol is, moeten worden uitgeschakeld? Wellicht, dat Ds Pol het Ned. Bijbel Gen. hierop eens wijzen kan en wil.

Zeer merkwaardig is, wat Ds Rauws meedeelt over de communistische woelingen en de zending. Hij haalt eenige zinsneden aan uit het verslag der Ned. Zend. Ver.:

„Als er op West-Java onlusten uitbreken, dan is er in geen enkel bericht daarover sprake geweest van overlast door Christenen ondervonden. Het van nationalistische strevingen gebruik makend Communisme, hoe anti-religieus het in zijn kern ook wezen mag, heeft blijkbaar geen aanleiding gefind tegen het Christendom op te treden. Is dit een reden van blijdschap? Ongetwijfeld. Bloedvergieten voor het Evangelie, ofschoon steeds van groote waarde gebleken voor de uitbreiding der Chr. Kerk, wenschen wij niet te zien gemaakt. Maar de blijdschap is toch gemengd, in zooverre deze gang van zaken er opnieuw bewijs van geeft, dat de zending op West-Java er nog niet in geslaagd is het Christendom tot een factor van betekenis te maken in het Soendaneesche volksgeheel.“

Ds Rauws is van gedachte, dat deze laatste opmerking voor de zending op geheel Java geldt, ook voor onze zending; en verklaart dus: „het is te vreezen, dat de zending nog teveel buiten het Mohammedaansche leven staat“. Noch het verslag der Ned. Zend. Ver., noch Ds Rauws bewijzen deze, ik zou haast zeggen: beschuldiging. En eerst zal toch moeten worden uitgemaakt, of dit zoo is, en waarin dit staan naast het Javaansche leven bestaat, zal „de groote vraag in onze Java-zending“ aan de orde kunnen komen: „hoe kunnen wij dit verhelpen“?

In verband hiermee, wijzen wij op een gedeelte uit het verslag over de Luthersche zending op de Batoe-eilanden:

„Voor dit zendingsveld is 1926 een bewogen jaar geweest. Er brak een tijd van spanning en groote onrust aan, toen de communisten ook daar hun heilloos werk wilden doen en plannen gereed hadden, waarbij het ging om het leven van den bestuursambtenaar en van de zendelingen. Maar de plannen konden niet ten uitvoer worden gebracht. In de Christengemeente heerschte groote verwarring. De vraag, wat de gevolgen kunnen zijn van deze communistische beweging voor den zendingsarbeid, is moeilijk te beantwoorden.“

Zou men hieruit mogen afleiden, dat de zending o.a. op Sumatra e.o. wel het volksleven heeft aangegrepen, en dus de haat van het communisme heeft opgewekt?

Trouwens, van Borneo wordt gemeld: „De golf van nationalisme en communisme, die thans door Ned. Indië gaat, heeft ook de kusten van Borneo ontspoeld. „De stem van Borneo“, een Maleisch blaadje, het orgaan van de oproerige elementen, schreef ook tegen de zending.“

Doch keeren wij tot Java terug.

Bij een bezoek van Dr Mott aan Java, heeft deze uitdrukkelijk er de aandacht op gevestigd, dat de zending aldaar een bijzondere plaats inneemt onder de gebieden der Mohammedanen-zending. Meer dan elders ter wereld worden op Java veroveringen gemaakt op den Islam. Toch herinnert Ds Rauws eraan, dat het er nog slechts één op iedere duizend Javanen is, die voor het Christendom wordt gewonnen.

In het overzicht van de zending op West-Java trof ons deze zin: „De medische arbeid, die tot nu toe onder een Comité voor medische zending stond, zal spoedig door wijziging der statuten van dit Comité, geheel in het verband der Ned. Zen. Ver. worden opgenomen“. Geheel duidelijk is ons dit niet. Wil het zeggen, dat deze arbeid voortaan door de Ned. Zend. Ver. zal worden behartigd? Dan bewandelt deze Vereeniging den omgekeerden weg van de Gerel. zending. Bij ons toch staat de medische dienst geheel onder de zending kerk, en is er een streven, om dien arbeid zelfstandig te maken en aan vereenigingen over te geven.

Hetzelfde kan worden gezegd van den school dienst. „Ook op het gebied van het onderwijs wordt naar een nauwere aansluiting bij het geheel van den arbeid der Ned. Zend. Ver. gezocht door een eenigszins andere organisatie“, terwijl wij toch het liefst den schooldienst van den eigenlijken zendingsarbeid zien losgemaakt, al mag een samenwerkende band niet antrekken.

J. D. W.

PERS-SCHOUW.

Prof. Visschers vergissing.

In „De Waarheidsvriend“ maakt prof. Visscher enkele opmerkingen naar aanleiding van de bespreking, die prof. Hepp wijdde aan het jongste werk van prof. Visscher. Het Paradijsprobleem. Het is duidelijk, dat ik hier niet daarop behoef in te gaan. Slechts één zin vinde hier een plaats.

Bij een geleerde van de kracht van prof. Hepp kan er natuurlijk aan een afhankelijkheid van het liberale Handelsblad niet worden gedacht. Hij geeft een eigen, zelfstandig oordeel. Hoe ongunstig dit wezen zou, was door ds Schilder, een „gereformeerde“ predikant, mede-redacteur der Reformatie, schrijver in De Bazuin, al vooraf aangekondigd, toen het boek nog in 't geheel niet verschenen en dus nog niet bekend was.

Prof. Visscher is hier bezig te fantaseeren. Ik heb met geen enkel woord geprofeteerd, hoe het boek na verschijning zou ontvangen worden of moeten worden. Alleen maakte ik bezwaar tegen vóór-tijdige aanbevelingen in de gereformeerde pers. Als prof. Visscher dus met dit zinnete demonstreren wil, dat men geen oordeel geven moet eer men tot oordeelen in staat is, dan heeft hij mij in het gelijk gesteld. De manier waarop, is van minder betekenis.

En was er geen oorzaak voor een waarschuwing tegen voorbarige recensies? Behalve wat ik hier reeds aanvoerde, met herinnering aan prof. Visscher's eigen perswerk van vroeger, heeft ook de inhoud van zijn boek zelf wel bewezen, dat Genesis 2-3 nu eenmaal een Schriftgedeelte is, waarbij het er heel erg op aan komt.

Over de „DAGEN“ van Genesis 1.

Dr H. W. v. d. Vaart Smit heeft in „De Wekker“ een ingezonden stuk geplaatst gekregen, waarin hij eenige opmerkingen geeft tegen de wijze, waarop docent v. d. Schuit had gesproken over de kwestie der „dagen“ in Genesis 1. Welke beweringen docent v. d. Schuit over die „dagen“ ten beste gaf, heb ik ook hier reeds meegedeeld.

Dr v. d. Vaart Smit zegt nu tot docent v. d. Schuit in „De Wekker“:

In de eerste plaats: U vraagt, wat men wel zeggen zou, indien U tegenover mijn „dagen van niet nader te bepalen duur“ (Gen. 1) op dezelfde wijze sprak van „boomen van niet nader te bepalen werkelijkheid“ (Gen. 2 en 3). Inderdaad, doch is die parallel wel geheel zuiver gesteld? Mijns inziens staat tegenover „dagen van niet nader te bepalen duur“ (Gen. 1) de parallel-uitdrukking „boomen van niet nader te bepalen soort of gedaante“.

In de tweede plaats: wanneer velen met mij vragen, of de H. Schrift in Genesis 1 wel inderdaad dagen van 24 uur bedoelt, is dit niet een knipoogje in de richting der „wetenschap“. Juist de gezette studie der wetenschap en natuur-philosophie heeft mij tot in de ziel overtuigd, dat niet één natuur-wetenschappelijk man van de gebeurte der wereld ook maar iets op natuurlijke wijze verklaren kan. Al dat gegoochel met tijdperken van miljoenen jaren dient in dat verband nergens toe, dan alleen om eigen onwetendheid en onmacht in een zee van jaren te verbergen en aan den onnozele een schijn-verklaring voor te spiegelen. Of die dagen van Genesis — stelt het geval — nu 1000 of 10000 jaren of 24 uur of 12 uur geduurd hebben, „de“ wetenschap is er, voorzover het gaat over de vraag, hoe den oorsprong der dingen te „verklaren“, precies even ver mee; noch in het ééne, noch in het andere geval, is haar dienaangaande zonder en buiten Gods Woord ook maar eenige verklaring mogelijk. U begrijpt, dat er dus aan „knipoogjes“ bij ons geen behoefte bestaat.

Het eenige vraagstuk, dat aan de orde is, is de vraag, wat de Schrift zelf zegt. En daarmee is men ter zake toch eigenlijk nog niet zoo spoedig klaar.

Zeker, ik weet ook wel, wat Exodus 20 zegt: Maar U weet met mij, dat als Exodus 20 bij het sabbathsgebed aan den „polsdag“ van het scheppingsleven herinnert, dit nog niet direct betekent, dat Exodus 20 zou zeggen: dagen der week en dagen der scheppingsweek zijn even lang. Dat is juist wat aan te toonen is. Verder, als zon, maan en sterren op den 4en dag geschapen zijn, rijst de vraag, of de eerste drie scheppingsdagen dan niet anders waren dan zonne-dagen; dat wil nog niet zeggen, dat ze korter of langer dan 24 uur waren, maar schept toch moeilijke, uitlegkundige vragen. En dan de 7e scheppingsdag? Sterk houdt de

idee mij vast, dat Gods Woord met dien 7en scheppingsdag den tijd bedoelt van het Paradijs af tot de voleinding in het laatste der wereld toe, zoodat we dus thans, om zoo te zeggen in, den „Zaterdag“ van de scheppingsweek, die eenmaal opgelost zal worden in den Zondagmorgen der verrijzenis, leven. Ik weet niet zeker, of het zoo is. Maar ik weet ook niet zeker, of het niet zoo is. De uitleg is hier niet makkelijk. En, om nu niet meer te noemen, ook de zesde dag stelt mij dergelijke uitlegkundige vragen; er is n.l. op den zesden dag ontzaglijk veel gebeurd: de schepping van Adam, daarna die van Eva, het komen van al de dieren tot Adam, de naamgeving van al deze dieren door Adam, enz. Hierin nu ligt wederom een gelijke moeilijkheid, — niet voor wat betreft den tijd, dien de Heere God voor Zijn werken gebruiken wil, immers daar weet een nietig mensch niet van — maar voor wat betreft den tijd dien de mensch, n.l. Adam, voor dat alles zal hebben noodig gehad. Ook immers in den staat der rechtvaardigheid was hij een mensch, die aan den tijd gebonden was, en maar één ding tegelijk doen en beleven kon.

Op grond van deze en dergelijke motieven zeg ik voorloopig „dagen van niet nader te bepalen duur“.

Dat Prof. Davinck door gelijke motieven bewogen werd, is U natuurlijk bekend. Ook bij dezen grooten geleerde, die zoo diep heeft mogen blikken, enerzijds in de onmacht, ook van den wetenschappelijken mensch, anderzijds in den rijkdom der Schrift, was er allerminst neiging om aan „de wetenschap“ ten koste der Schrift iets toe te geven; verre van dat. De vraag is alleen en uitsluitend de uitleg der Schrift zelve. En daar heeft de kerk van Christus waarlijk meer dan 20 eeuwen een taak aan.

Het komt mij voor, dat er ter zake dus nooit principieel verschil tusschen U en ons behoeft te bestaan, zoolang het ons waarlijk alleen om de Schrift te doen is en dit over en weer wordt verstaan. En aangaande den uitleg leeren wij graag van elkander, leer ik ook gaarne van U.

Met heilbode en broederz.

Uw dw. dr.,

Dr H. W. VAN DER VAART SMIT.

Zuid-Beijerland, Nov. 1927.

Op deze opmerkingen zelf ga ik nu niet in. Wat antwoordt docent v. d. Schuit er op? Hier volgt het:

Ik hoop gelegenheid te vinden den geachten inzender van antwoord te dienen. Het Woord Gods en het gezag der Heilige Schrift moge hier onze leidster zijn. Ook een onderdeel der Heilige Schrift als „dag“, „boomen“ en „slang“ heeft beslissende betekenis voor het geheel. Wie op een onderdeel Gods Woord loslaat, is op weg om heel dat Woord te verliezen: Assen heeft dat wel goed ingezien. Zou deze regel ook gelden voor Genesis?

Het antwoord, dat docent v. d. Schuit geeft, is met al zijn voorzichtigheid toch wel wat wonderlijk. Weer klinkt het „op een onderdeel de Schrift loslaten“. Maar daar loopt het juist over! Onzerzijds wordt altijd beweerd, dat ook Genesis 1 moet bezien worden in zijn eigen licht. Wat der Geelkerken deed, was: tot den bijbel komen met redeneeringen, hypotheseën, die niet aan den bijbel zelf ontleend waren. Hier evenwel geeft de Schrift zelf de elementen, die de vraag leeren stellen, niet: wat ik of een ander of „de wetenschap“ wel van die dagen zou willen denken, maar: wat de SCHRIFT ermee zeggen wil. Dat is dus heel wat anders. Docent v. d. Schuit zal, wil hij Assen verstaan, dan eerst moeten inzien, dat hij zich geheel en al vergreep aan de feiten, toen hij schreef: Assen heeft gekozen voor het naïef realisme.

Neen — dat heeft Assen juist niet gedaan.

En nu schijnt docent v. d. Schuit te willen zeggen:

Assen's keur (voor het naïef realisme) was goed. Alleen maar: Assen ging niet ver genoeg. En wat Assen halverwege liet liggen, wil ik nu verder consequent door-trekken.

Uit dezen redeneertrant moet men dus wel concludeeren, dat docent v. d. Schuit zich consequent plantzen wil op het standpunt van het „naïef realisme“.

Misschien, dat daaruit te verklaren is het telkens elkaar voorbij redeneeren. Want dit standpunt is ten eenenmale verkeerd en een bron van doorlopend mis-verstand van den bijbel. Met „naïef realisme“ brengt men het hoogstens tot „Zoeklicht“-exegese, en meestal blijft men daaronder staan, omdat „Het Zoeklicht“ heel wat opneemt, dat voor naïviteit geen oog heeft — uit Amerika, n.l.

Roomsche tendenzen.

De „Amsterdamsche Kerkbode“ (Gerel.) schrijft:

Wij wezen er reeds een paar malen op, dat men in de Duinordkerk te 's-Gravenhage zonderlinge nieuwigheden invoert onder de leiding van ds Creutzberg, die onlangs die opzienbarende rede hield over de verhouding van orthodoxen en moderneren.

Het geldt de herdenking der gestorvenen.

Nu vinden wij in „Het Vadorland“, een blad dat niet aan onze zijde staat, daarover de volgende merkwaardige opmerkingen naar aanleiding van de wijze, waarop die herdenking heeft plaats gehad.

Het blad schrijft onder meer het volgende:

„Ds Creutzberg en Ds Snelthage hebben den vradruk bezochten dienst geleid. Deze was voor het overgrote deel liturgisch. De gemeente werkt in den geest bij de liturgie meer mee dan anders, doordat zij de Belijdenis des Geloofs meeprevelt, wat onmiskenbaar op nabootsing van Rome lijkt. Deze nabootsing kreeg nog meer indruk, doordat twee predikanten optraden, die elkaar in beurtspraak — nog een stapje verder en we hebben beurtspraak — afwisselden.“

Aan de predikatie van ds Creutzberg over Openb. 5 vers 13 was een zeer kleine plaats ingeruimd; zij behandelde 't onderwerp, de hoop des Eeuwigen Levens, zeer